

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

TIPOS QUE 'S PERDEN Y COSTUMS QUE PASSAN

A la porta del temple

(Del inolvidable artista M. Moliné.)

CRÓNICA

MORT DEL

Si 'l general Blanco, 'l día del seu enterro, hagués pogut treure 'l cap fora de la caixa, s' hauria entristit al veure que faltavan en el seguici moltes, moltíssimes personas que teníen el deber de figurarhi. Ab sols hi haguessin assistit els que d' ell teníen rebut algún favor ó atenció, la comitiva dels particulars hauria ofegat al pompós corteig oficial.

Pero ¡ay! La Mort es una gran liquidadora, que sobre 'ls comptes pendents hi passa l' esponja; y una vegada 'ls comptes borrats, en paus ab el difunt... encare que no sempre el deutor hi quedí ab la seva conciencia.

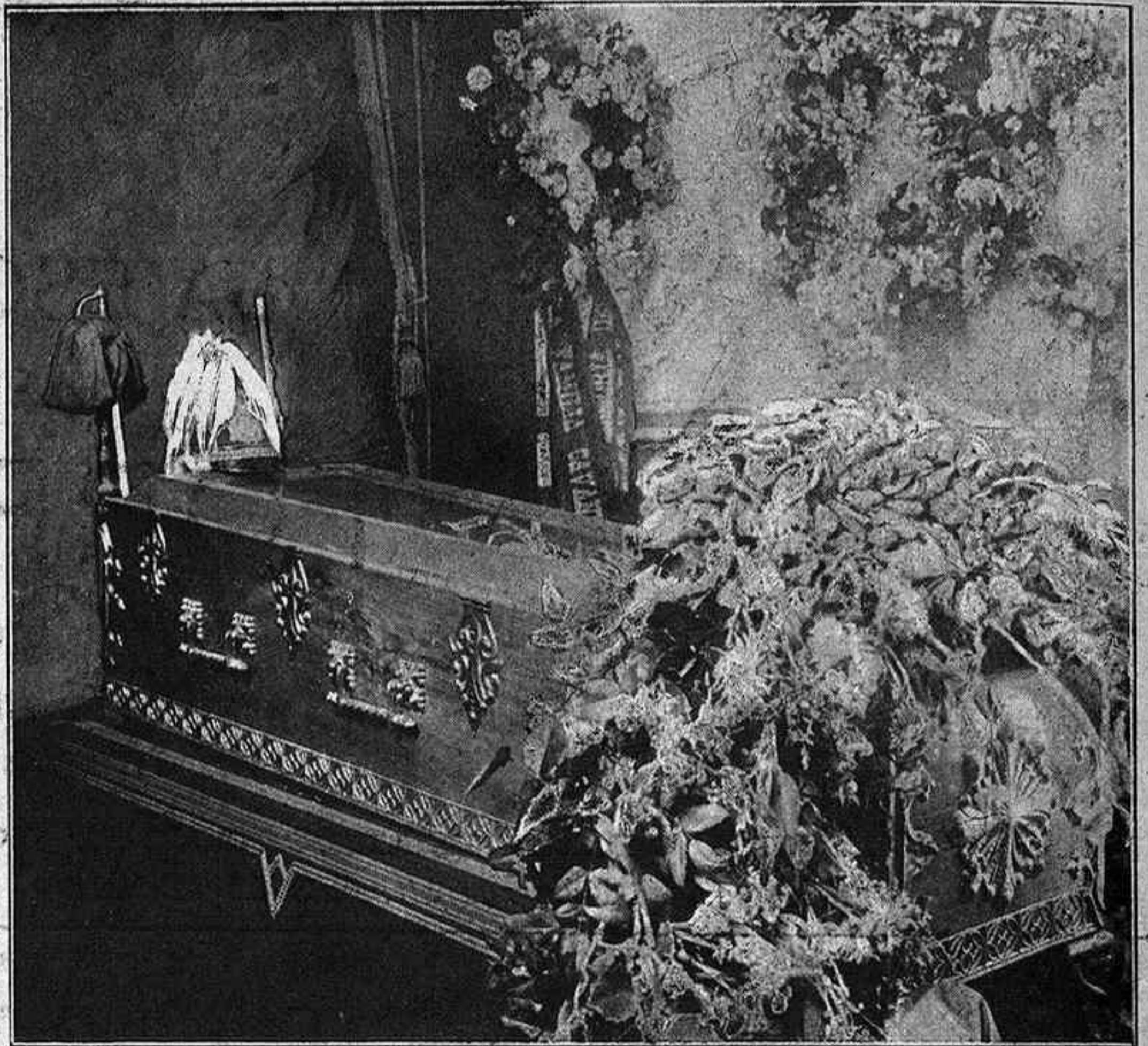
Pero ¡quí sab! Potser el simpátich general, qu' era molt benévol y feya 'ls favors sense pensar en que poguessin ni deguessin ésserli agrahits, hauria atxacat aquelles ausencias á la mateixa causa qu' en els darrers días de la seva vida tant y tant l' acorava. ¡Quí sab si hauria dit:—Es molt natural que no vinguin al meu enterro... Soch un fracassat!

Y se 'n hauria tornat á la caixa plé de amarga resignació.

—No, general—li hauríam dit nosaltres—no es el vostre fracás lo que 'ls allunya, si no la seva acanallada poltronería. Un fracassat sereu, si tal es el vostre empenyo; pero sou l' únich fracassat simpátich, l' únich que s' ha fet digne de l' estima dels seus conciutadans y de l' absolució de la Historia. Tothom ho sab: no fou per culpa vostra qu' entregareu sense combatre la ciutat de l' Habana al enemich; ho fereu cumplint ordres terminants dels governs que allí vos havíen enviat, atents á salvar, encare que fos á costa de las colonias, el privilegi de seguir mangonejant els destins del país á la sombra de las institucions. Ells son els que no vos deixaren ser héroe, reduhintvos á la trista condició d' enterra-morts del gran imperi colonial antillá. Bé ploráreu sempre més el no haverlos desobehit, y aqueixas llágrimas sinceras vos redimeixen, sobre tot haventlas fetas seguir de un decorós allunyament de totas las falsas pompas y enganyosas grandesas, que després del desastre semblan la més sangrenta de las irrisions.—

Y aixó es la veritat. El general Blanco siguié l' únich fracassat que feu pública confessió del seu dolor, l' únich fracassat que ha sapigut respectar el dol de la nació. A cap d' ells se li podrà inscriure ab més just motiu sobre la llosa del sepulcre l' epígrafe: *Descansa en pau.*

Y en pau podrà descansar aquí, en aquesta benedida terra catalana, que si no 'l teatro de las sevas valentías de soldat intrépit, fou el lloch ahont feu brillar las sevas grans condicions de caballer y de

6 d' Abril.—La caixa que guarda el cadavre del general Blanco queda depositada en una sala de la estació de Fransa.

autoritat serena en mitj dels majors conflictes, á la vegada que d' home simpátich, atractiu y bondadós.

El general Blanco no era catalá, pero com si ho siguiés. Aquí havia passat una gran part de la seva infancia. No n' hem conegudas pocas de personas que havíen anat á estudi ab ell! Aquí també havia lligat llassos de familia. No ha de sorprendre á ningú sa disposició de que son cadáver siguiés enterrat á Barcelona.

Sabia parlar en catalá, y com á fill de la nostra terra pensava y sentia. Estimava á Catalunya com nosaltres mateixos.

Aquell home que havia fet una brillant carrera militar, guanyant sobre 'l camp de batalla la major part dels graus y ascensos, quan obtingué el mando militar del Principat semblava haver conseguit lo que més podia ambicionar pera descansar á gust de sas glorias y fadigas. Se trobava á casa seva, entre 'ls seus paisans, vivint entre tots, sense distinció de classes, en una cordial comunicació d' afectes, y en un ambient de simpática franquesa.

En els primers anys de la restauració, ocupant el general Blanco la Capitanía general, feu una visita á Barcelona la Primpcesa Rattazzi, que vingué ab algunas cartas de 'n Balaguer y en Castelar pera sos respectius amichs. La primpcesa 'ns reuni á dinar, una nit, en el seu hostatje de la Fonda de Orient. Com á dona intelctual, entregada per complert al cultiu de las lletras, no era molt cuidadosa dels refinaments manducatoris. Y aixís resultá, qu' eran molts els convidats y la taula massa estreta á causa de las dimensions reduhidas del salonet ahont si gué parada.

Jo tinguí senyalat mon lloch al costat del general Blanco: 'ns tocavam ab els cotzes y 'ns era impossible menjar.

—General—vaig dirli—¿no li sembla que podríam fer un pacte?

GENERAL BLANCO

7 d' Abril. — Conducció dels restos del general al Cementiri. El corteig fúnebre, al arribar á la plassa de la Pau.

—Vosté dirá—'m respongué.

—Menjar un plat cada hu. Comensi vosté.

Y vaig separarme un xich pera permétreli consumir la sopa.

Ell va fer lo mateix ab mí en el plat següent. Y aixís varem manejarnos fins al final del ápat, coronat ab la lectura de versos y ab alguns discursos molt calents, casi revolucionaris. El partit sagastí encare no s' havia declarat dinástich.

El general Blanco 'm digué somrient:

—Me sembla qu' estich completament rodejat d' enemichs del govern.

—M' apar que síl...

Y ell vingui somriure, donant á compendre que si no participava de las nostras ideas, estava ab nosaltres confós en un mateix sentiment democrátich. ¡Ah, quin general republicá mes escelent hauría sigut, si s' hagués trobat dintre de un régimen popular!...

*
* *

Alguns anys després, quan las grans agitacions motivadas pel plantejament de las tarifas Camacho, la major part dels nostres industrials tancantse en una resistencia passiva qu' era la desesperació del govern, se deixavan apremiar y embargar l' un darrera del altre convertintse cada embarch en un gran espectacle, quan no en un verdader conflicte.

Desde *La Gaceta de Cataluña* secundava jo ab calor aquell moviment de protesta, y á lo millor el periódich sigué denunciat, ab l' idea de treure'm de per mitj posantme pres. Una confidencia 'm feu sabedor de aquellas bonas disposicions de las autoritats, y de que ja s' havia dictat en contra meva auto de presó. Naturalment, pera parar el primer cop vaig ferme fonedís, acceptant agrahit l' hospitalitat que m' oferí mon bon amich y company D. Joaquim Nolla, en son domicili del carrer Ample, número 7,

la casa mateixa ahont avuy s' imprimeix *La Tribuna*.

Als dos ó tres días de trobarme allí amagat, se rebé á la redacció un volant de la Capitanía general, interessant la meva presencia allí. Desempenyava 'l cárrech el general Blanco, y per ésser ell cap inconvenient vaig tenir en presentarm'hi.

Després d' exposarli la meva situació y ferli patent la confiança absoluta que tenia en ell, vaig sortir de la seva presencia completament garantit y afiansat, sense emperó tenir que abdicar lo més mínim de la meva oposició irreductible. L' auto de presó sigué revocat, y la denuncia—que per altra part era inmotivada—un cop transcorregudas las circunstancias, acabá ab un sobreseïment lliure.

*

* *

Aixís era 'l general Blanco. Contemporisador y benévol, se feya respectar, fentse estimar.

Bé 'n passaren de successos graves á Barcelona durant el seu mando, y ell els conjurá sempre ab tacte exquisit, sense apelar á la repressió, sense derramar ni una sola gota de sanch.

Y lo mateix que aquí, á Ultramar. Ell hauría salvat las islas Filipinas, á no haver sigut víctima de una conjura que li armá l' omnipotent poder teocrátich. Pera resguardar la vida al desventurat Rizal el feu conduhir á la Península. El seu successor l' enviá á buscar y maná fusellarlo. Potser en aquest inhumá sacrifici, anirán á trobar els historiadors la causa eficient de la perdua de aquell vastíssim y rich imperi.

Y 'l fusellador del desventurat autor del *Noli me tangere*, al desembarcar á Barcelona, tingué lo que no havia tingut el general Blanco: una gran ovació... y un arch de triomf.

Pero un arch de triomf de arpillera enguixada.

¡Ah, quinas cosas contaré la imparcial Historial!...

P. DEL O.

LA PEDRA DE TOCH

I

—Pare Llorens, vinch á demanarli un favor.

—A gran ditxa tindré el poderla servir, donya María.

—Avuy he pres una criada nova... Y com que, segons vosté sempre diu, la millor pedra de toch per aquestas xicotas es la confessió... voldria que demá me la examinés una mica. Naturalment, sense rompre el secret...

—Ja, ja... Vosté no desitja més sinó saber quíns punts calsa respecte á moralitat y si es persona fiada...

—Aixó mateix. Me la interroga ab aquella trassa que vosté hi té, y quan passi á veure'l ja 'm dirá lo que hi haji.

—¿A quína hora pensa enviármela?

—Será la primera que vosté confessará.

—Perfectament, y á las sevas ordres, donya María.

II

—Layeta...

—Mani, senyora.

—Demá hauria d'anar á confessar...

—Está molt bé senyora.

—Voldria que hi anés á la capella de las Angustias.

—Allá hi aniré, senyora.

—Per' enllestir aviat, hi va á las sis y's coloca

al peu del primer confessorari de la dreta. Com que llavors encare no hi ha ningú y fins á dos quarts de set no comensan á confessar, vosté será la primera y no perdrá temps.

—Tal com ha dit ho faré, senyora.

—No ho olvidi: á las sis á la capella.

—Sí, senyora.

—A la dreta, primer confessorari.

—Molt bé diu, senyora.

III

Puntual com un sereno, las sis están tocant quan la Layeta passa el portal de la capella de las Angustias.

—¡Ningú!... Ha tingut rahó donya María... Seré la primera...

A veure, ahont son aquests confessoraris? Aquí n'hi há un, y allá un altre, y allá y'allá...

M'ha dit el primer de la dreta... Pero ¿qué s'entén per dreta aquí? ¿Ha de ser la dreta sortint, entrant ó cóm?

¡Bah!... Fet y fet, tant deu ser un confessorari com un altre. 'M quedaré en aquest...

Y en efecte, per desgracia de donya María, la Layeta s'acosta al primer de la esquerra.

IV

—Pare Llorens... ¿cóm ha anat aixó?

—Molt requetebé, donya María. Té una criada que

EL REGALO DE 'N MORET

—Per motius que 'm guardo al pico, no 't puch regalá una mona; pero en cambi, Barcelona, aquí t'envio aquest mico.

LAS ETERNAS VÍCTIMAS

—¡Pobra de mí, qué n' he tret
d' engreixarvos fins á Pasqua,

si tota la vostra carn
ha d' aná al ventre d' un altre?

val tot l' or del món. Es un tros de pa, un ángel, un tresor de bondat...

—¡Ah! Ja sabia jo que vosté...

—Realment, no hi ha com el tribunal de la penitencia per aquestas cosas. ¡Es la pedra de toch, la gran pedra de toch!... Ara mateix el company que 's posa en el confessorari de davant del meu, m' explicava la confessió de la primera penitenta que se li ha presentat avuy. ¡Quína pessa, Deu meu, quína pessal...

—De modo que la meva minyona...

—Es la bona fé, la rectitut, la honradés personificada... Li asseguro que he quedat encantat de la noblesa d' ánima d' aquella criatura. Sense temor de cap mena pot vosté entregarli las claus del rebost y fins, si vol, las de la seva fortuna.

—¡Quína alegría 'm dona, pare Llorens!...

—No 'n tinch jo menos que vosté. ¡Es tan agradable poder donar una bona noticia y adquirir al mateix temps una proba més de la eficacia indiscutible de la nostra pedra de toch!...

V

—Layeta, pensi que 's queda sola á casa.

—Estigui tranquila, senyora.

—Oh! Ja ho sé que 'n puch estar. Si aixís no fos, no deixaria 'l pis á la disposició de vosté durant tantas horas. Perque segurament no tornaré fins al vespre...

—Aquí 'm trobará vigilant, senyora...

—Fins á la tornada, donchs.

—Passiho bé, senyora.

VI

—¡Ay, pare Llorens, jo 'm morol...

—¿Qué li succeheix, donya María?

—La criada... ¿sab?... aquella criada nova que ahir vaig enviarli á confessar, m' ha robat.

—¡Es possible!...

—¡Si, senyor!... Joyas, valors, diners... M' ha robat impunement, ab tota calma, abusant de la confiança que vosté me li havia fet posar...

—Permetim, permetim...

—¡Una dona, que segons ara he sapigut, ja n' ha fet á l' alsada d' un campanar y hasta ha estat á la presó...

—¿A la presó diu?... ¡Ah!... Aixís no es la que vaig confessar jo; es la que va confessar el company del davant...

—¡Cóm!...

—Si, senyora; ara ho comprench tot. Ja extranya va jo que una pedra de toch tan segura com el confessorari... A la quenta vaig tocar una criada per altra...

A. MARCH

VICTORIAS

XII

La planura es ben blanca, tota blanca,
els arbres sense fullas blanchs també,
y lligan una branca ab l' altra branca
blanchs filaments de neu.

Al horitzó la serra apar blanca ona
que 's redressa damunt d' un mar de glas,
y á dalt del cel la blanca lluna dona
sos resplandors més blanchs.

Més blanca que la neu y aquella lluna
la honradesa, per mí, té brill més pur...
Y al món n' he vist brillar una, sols una...
eixa honradesa: ets tú!

J. OLIVA BRIDGMAN

Sant Isidro, Patró de Madrid

Tot lo qu'es, té la seva rahó de ser. Aixó es veritat encare que sembli filosófic.

Sant Isidro es Patró de Madrid perque hi ha la seva rahó d'esserho; no pas perque n'era fill, sino perque Sant Isidro es l'únich Sant á qui correspón de dret tal patronat. Y aixó dit siga sense ofendre ni á Madrid, ni á Sant Isidro.

A la capital del titulat *granero del mundo* li corresponia un patró agricultor. Pero aquest motiu es insuficient, al meu entendre.

Sant Isidro personifica la tranquil·litat del Centralisme burocrátich. No es un enérgich Loyola, organísador de la Companyia destinada al domini de las conciencias y de las riquezas; no es un animós Pere Claver que vá entre 'ls negres á predicar la nova doctrina; no es un Fernando III de Castella que passa la estona matant moros pera la major gloria de Deu; no té 'l coratge d'una Eularia de Barcelona que 's juga la vida per cantar la canya al Romá intolerant y déspota; no es una impresionable Teresa de Jesús que consúm la existencia en éxtassis de ideals amors y escrivint llibres místichs en la solitud de la celda. No. Sant Isidro no es la representació de cap característica regional, de cap energia ni virilitat que assombri al món; en ell s'encarna la santedat suau, pacífica, calmosa, manyaga del qui d'as passa y anys empeny; un *dolce far niente* de la virtut, com es el *dolce far niente* de la governació y de la política el lema de la burocracia espanyola.

Un Sant pouetayre que ab una benedicció y un cop d'aixada fá brollar una font d'aygua fresca, abundant y cristallina, no una, sino infinitat de vegadas; ¿no es en

justicia el precursor d'aqueixa política hidráulica que tant se remena per aquelles terras?

Si no teníu res més que fer, llegíula l'història de Sant Isidro, y us ne convenceréu.

Successivament fá de pagés á Madrid, á Torrelaguna y á Talamanca. Y á tot arreu els amos que l'han llogat se queixan de que abandona la feyna del camp pera oír missas y més missas. Bé es veritat que 'ls ángels se cuidan de llaurar mentres ell abandona la rella. ¿No fan una cosa per l'estil tots els polítichs confiant als bons esperits, que molts cops se'n descuydan, la direcció de la cosa pública y 'l despaig dels expedients?

Va Isidro al trós y comensa la sembrada. El blat no es seu, es del amo, un tal Vera. A pesar d'aixó ell el distribuix á grapats, dihent:—*Este para Dios... este para nosotros... este para las aves... este para las hormigas.* ¿No hi veyéu aquí la confecció d'un pressupost, hont dels diners de la Nació mestressa el mosso Govern disposa; tant pera *Culto y Clero*, tant pera *Senado y Congreso*, tant per *Guerra y Marina*, tant per la *Lista Civil*?

Viu Isidro á Madrid, pero de la noche á la mañana corre la veu de que 'l Rey dels moros vá á apoderarse de la vila. No porta Alí tan malas intencions que vulga exterminar als cristians. Els que tenen interessos á Madrid, allá's quedan; y son respectadas pel de la mitja lluna vidas, hisendas y fins las iglesias y cerimonias religiosas dels venuts. Pero Isidro no espera á que hi arribin; abandona al seu amo y fuig á Torrelaguna avants de que 'ls del turban s'apoderin del Manzanares. ¿Volen res més práctic y conforme al adagi de que dels que fugen alguns se'n escapan? ¿Volen res més eminentment nacional que una retirada com aquesta, repetida una y mil vegadas en nostra Historia? ¿Per ventura eran més valents que Sant Isidro els que deixaren el pas franch als fenicis, als cartaginesos, als romans, als goths, als alarbs y á tants altres que no vall enumerar per no posarme en pugna ab els que

SARRIÀ, RESISTINTSE Á LA AGREGACIÓ

—¡Vina, tonto; no siguis testarut! Mira 'ls teus companys, desde que varen agregarse, quin goig están fent...

LA CIRCULACIÓ RODADA

«El acuerdo tomado por el Ayuntamiento el 4 de Mayo del año pasado, relativo á la circulación de coches en Semana Santa, no ha podido ponerse en vigor por no haberse cumplido á su debido tiempo los requisitos legales.»

(Gaceta inèdita.)

—¿Ab tant temps, encare no ha pogut arreglarse aixó?

—¡Pero, hombres, hay que ponerse en la razón! Con el colosal trabajo que el pobre Ayuntamiento tuvo todo el año con las fiestas de Junio, los cheffis del Tibidabo y sobre todo la reversión de los tranvías, ¿cómo quereis que se acordase de esa menudencia?

del heroisme ne fan un patrimoni exclusiu de tots els espanyols?

Sant Isidro, jove cast, de puríssims costums, pensa un dia en canviar d'estat. Se casa y viu virginalment ab la seva muller. Més tart se consuma 'l matrimoni y tenen un fill. Després segueix vivint ab la seva esposa fraternalment, ab dormitori apart. Y vé un dia en que de comú acort determinan separarse, tranquilament, amigablement. Ell se queda á Madrid ab el noy; ella se'n vá á fer d'hermitana á Caracúz. Aquesta unió y separació; aquest fer y desfer, ¿no sembla el teixir y desteixir dels partits polítics? ¿No té 'l parió en aquells innombrables blocs, grupos, unións, fusións y conxorxas, ara de liberals, ara de madurs, un día de las oposicións contra 'l govern, altre dels monárquichs contra 'ls radicals? Sí, aixís, d'igual manera s'acostan, se juntan els partits similars; y's casan, y pujan al poder; y engendran un fill en forma de lley ó decret; y's desavenen donant lloch á una crisis; y cauhen del escambell y's disgregan marxant cadascú per diferent indret.

Y segueix contant la Tradició que un jorn á la muller del Sant li caigué 'l fill al pou. En aquell moment arriba Isidro á casa, la dona desesperada li conta lo que passa, y aquell Sant; d'ofici pouetayre, pel qui baixar al pou no devía representar cap pavorós problema, no pert la calma ni la serenitat. Ell no hi baixa. S'agenolla al bro-

cal y s'encomana á Deu. Y l'aygua del pou puja, puja arrán de la boca, fins á retornar sá y trempat l'infantó als brassos de son pare, miracle que no es d'estranyar efectués la Divina Providencia per la vida d'un noy, ja que anys més tart se repetía á Manresa á prechs de Sant Ignasi y en benefici d'una gallina. La passivitat, la resignació, la inmutabilitat d'esperit de Sant Isidro davant d'un succés tan serio y de trascendencia, ¿no reflecta aquella marxa inalterable del expedienteig oficial, ab el seu engranatge de rodes y rodetas burocráticas, davant de la qual es inútil la perentorietat, l'urgencia, la necessitat, la vida, ja que 'l memorialito ha de fer el seu curs, de taula á taula, d'oficina á oficina, de Negociat á Negociat? ¿Fá res més Sant Isidro al enterarse de la desgracia doméstica, que reclama una solució activíssima, que agenollarse y echar un memorialito á la Divinitat, ja que la oració, al fi y al cap, es una instancia verbal al Ser Su prem?

Y mor Sant Isidro essent ja vell; alguns historiadors diuhen que als noranta anys. No té una fi desgraciada com altres benaventurats: no acaba com els noys Just y Pastor en mans de la intransigencia religiosa; ni deixa la pell al peu del altar com l'inquisidor Pere d'Arbués. *Talis vita, finis ita*, diuhen els capellans; y tal fou la vida, tal sigué la mort de Sant Isidro, plácida, tranquila, sossegada. Pera major pau y dolsura de sos últims anys, no

li calia treballar pera guanyarse las caixaladas. Feya temps que disfrutava d'un llegat, deixa del seu amo D. Joan de Vargas, (habitació franca y rendeta modesta). ¿No es aixó la sublim aspiració del burócrata espanyol que somia constantment ab la jubilació? ¿No pot dirse que Sant Isidro vá morir disfrutant l'esquifit benestar del qui pertany á las *clases pasivas*? Torno donchs á lo dit al comensament. No hi ha cap Sant ab més drets que Sant Isidro pera ser Patró de la coronada vila, centre del govern y de l'administració nacionals.

No, amichs madrilenys, no califiqueu de *Isidros* als provincians que badoquejan per la Porta del Sol; no digueu *Isidros* als vostres propis comarcans que, sense fé y sense esperansa, treballan de ferm els terrossos en las properas serranias; no, els veritables *Isidros* sou vosaltres, els que acomodeu vostra conducta á la del Sant; els que teniu per lema el *laissez faire, laissez passer* en tots els ordres de la vida pública; els que convertiu Espanya en una extensíssima *pradera*, hont podéu pasturar per las oficinas d'Hisenda, fer els clássichs *buñuelos* en el ram de construccions del Estat, y recrearvos las orellas ab els *pitos* que, sense ser *del Santo*, dedica 'l poble á la major part d'acorts gubernatius.

¡Salut, *Isidros*, riberenchs d'aquell riu de *quiero y no puedo*, alegría y consol de bugaderas, imatge de la migrada administració oficial, del famós Manzanares!

XAVIER ALEMANY

DEL NATURAL

Se troban, sempre 'ls mateixos,
cada día en la taberna,
quatre homes, pobres, felissos
en mitj de sa sort obrera,

s'acostarán ja als xeixanta
pero encare 'ls anys no 'ls pesan.

Fan moure telers de fusta
y sempre que volen, plegan.

Y aixís ho fan cada tarde
ó mes ben dit cada vespre.

Per 'llá las sis tots se troban
reunits y prenent... l'absenta

en la taberna sagrada
qu' es el seu niu, el seu temple...

Tractan de tot y hasta ab solta,
pro parlan ab preferencia;
naturalment, de política.

Ja llestos, se despedeixen
contents, pensant tots á l'hora
ab demá y ab quí 'ns governa.

ANDRESITO

SOLIDARITAT CATALANA

Suscripció popular, oberta pera costejar els gastos de la manifestació de protesta contra la *Lley de Jurisdiccions*, y de just homenatge als representants del país qu' en el Parlament la combateren.

Suma anterior. . . Ptas. 224'90

Joan Forés y Bosch, Ptas. 0'50.—Eussebi Negre y Cardona, 0'50.—Joseph Sol Bordas, 0'50.—J. Martínez, 0'25.—J. R. C., 1.—F. P., 1.—J. A., 1.—E. A. M., 1.—E. A. C., 1.—J. M. R. U., 2.—R. Laplana Marqués: 0'25.—J. Guardia, 0'25.—E. A. C. (noy de 3 anys), 0'25.—L. G. B., 1.—Delfín Reguant, 1.—Un oráculo, 0'10.—Un cassador, 0'10.—Un aligas-cobas, 0'10.—Un generós, 0'10.—Napoleón Texidó (a) Dottore Llanzetta, 0'10.—Sr. Pujol, de Bilbao, 1.—Marcelino Andreu, de Bilbao, 1.—P. Llavería, 0'25.—Un federal de S. Vicens de Llavaneras, 0'25.—El fundador de la societat nova dels adroguers A. P., 0'25.—Un catalanista fill del carreter dels monjos de Caraltó, 0'25.—X. X., 1.—J. F. F., 1.—F. C. R., 1.—F. S. T., 1.—Un insurrecto, 1.—J. P. P. y W., 0'25.—F. Un regador, 0'25.—J. Un escombrador, 0'25.—F. Baret, 0'25.—Total: Ptas. 245'90.

LLIBRES

ODAS SERENAS Y NOVAS BALADAS, de APELES MESTRES.—Anys enrera, l'inspirat poeta feu de aqueixas duas series una edició molt curta, destinant á regalo als amichs la major part dels exemplars. Ab aixó satisféu un capritxo. Mes el públich desitjava conéixer aqueixas inspiracions, y ara satisfará el seu gust, en una edició elegant y económica, y 'n restará content.

Apeles Mestres es sempre 'l gran poeta, que á l'altura de la inspiració y á la originalitat dels assumptos y á la noblesa de sas tendencias uneix els primors y delicadesas de una forma incomparable. No n'hi ha un altre en nostre modern renaixement que l'aventatji en aqueixas condicions que son en ell ingénitas. Altres tindrán, si volen, més brahó, més empenta, pero ningú, fins ara, ha arribat com ell á compenetrar de una manera tan íntima la idea y l'expressió; ningú sab cisellar y brunyir com ell las pessas que forja ó enmotlla, convertintlas en impecables obras d'art.

Res millor podém fer, ni més grat pels nostres lectors, que obrir al etzar el nou llibre, y reproduhir una oda y una balada.

RESIGNACIÓ

¿Els veus bé? Son els arbres mateixos
que al bó del estiu
coronats de verdor y ufanosos,
brandant y florint,
com á reys trobadors presidían
l'espléndit festí
que á la Terra, sa hermosa estimada,
donava l'Estiu.

Quan al fort de l'orgia el Septiembre
vessava 'ls rahims,
la Tardor, la fatídica hostesa,
va rompre 'l festí.
Corsecadas caygueren las fullas
y á trossos els nius;
enmudiren aucells y cigalas
y 'l Sol s'esmortí.

¿Els veus bé? Son els arbres mateixos
pomposos ahir!
Esfullats, macilents, silenciosos,
anyoran l'Estiu.
¡Si l'anyoran!.. Y en tant que 'ls assota
l'Hivern embravit,
ni blasfeman, ni ploran.—S'inclinan
y esperan l'Abril.

Cab més *serenitat* que la que resplandeix en aquesta oda serena?

Vejám ara una *Balada*.

LA NON-NON DEL MISERABLE

¿Hont anirém á dormir,
Miseria, Miseria?..

—Dormirém al mitj del prat
que l'herba hi es fresca.
—No hi dormím al mitj del prat
que hi regala la mullena.

¿Hont anirém á dormir,
Miseria, Miseria?..

—Dormirém al mitj del bosch
que l'herba es espessa.
—No hi dormím al mitj del bosch
massa el llop hi pastoreja.

¿Hont anirém á dormir,
Miseria, Miseria?..

—Dormirém voreta al mar,
qu'es flonja l'arena.
—No hi dormím voreta al mar,
massa l'ona hi remoreja.

¿Hont anirém á dormir,
Miseria, Miseria?..

—Dormirém dalt del fossar
dos pams sota terra,
las tenebras per llantió,
per non-non la pau eterna.

Diguemho ben clar: aixís sols hi escriu l'Apeles Mestres.

PRIMAVERAL

—¿Per qué m' esfullas aixís,
crudel donzella?—
deya, planyentse, una flor
á una noyeta.

La noya li respongué
trista de pena:
—Perque á tú tothom te vol
y 'n tinch enveja!

ALTRES LLIBRES REBUTS:

Barcelona sucia. Artículos de malas costumbres, por Guillermo López.—Conté aquest follet una serie de artículos posant de relleu las miserias de Barcelona, urbanas, físicas y morales, y están escritos en un estil vibrant y colorit.

∴ *El ejercicio de la jurisprudencia especialmente en Cataluña.*—Discurso leído por D. José Pella y Forgas, presidente de la Academia de Jurisprudencia y Legislación de Barcelona en la sesión pública inaugural de 6 de febrero de 1906.

∴ *La criada nova.*—Juguet cómic en un acte y en prosa, original de J. Asmarats, estrenat en el teatro del Pabellón Tetuán, el 18 de febrer últim.

RATA SABIA

PRINCIPAL

Tancat durant la Senmana Santa... perque ¿qué dirían els senyors canonges de la Junta del Hospital?, ha anunciat pera 'l día de Aleluya l'estreno de la nova visió musical *Fra Garí*, lletra de 'n Viura, música de 'n Mo-

SEMANA SANTA

—¿Quánts monuments ha vist ja?,
li pregunta el bon vellet;
y 'l gran tranquil li contesta:
—No més un: el seu barret.

rera y decoracions de quatre escenógrafos de punta: en Vilomara, en Moragas, l'Alarma y en Junyent.

Un va-hi-tot.

LICEO

Diumenje de Pasqua obertura de la temporada de primavera ab la *Tosca*, per la Darclée, en Bassi y en Blaxart.

ROMEA

Ab el quadro *Sirena* ha escrit l'Apeles Mestres un hermós *pendant* de *La Barca*.

Lloch de l'escena: la vora del mar. Personatjes: gent de la costa, exquisidament apuntada del natural y superbament dibuixada. Un argument petit, sense complicacions, y un diálech que, conservant l'ayre popular, está tot ell imbuhit de la més efusiva poesia. Total: un hermosíssim idili perfectament representable.

Donantli per fondo una ben entesa decoració de 'n Vilomara y tenint per carinyosos intérpretes la Jarque, en Borrás, en Vinyas, en Capdevila, en Barbosa y en Morató, alcansá un éxit merescut, que no en vá l'última creació del poeta es una nova joia, que podrà afegir á las moltas ab que ha enriqueit á la moderna literatura catalana.

Demá dissapte estreno del drama nou del Iglesias *Gira-sol*.

NOVETATS

S'ha acabat la temporada de la companyia italiana. ¡Y qué poch ha durat!...

En las últimas funcions el teatro s'ha vist molt con-corregut. Menos mal, qu'encare que una mica tart, haja donat el públich barceloní aquesta mostra de consideració als notables artistas italianos. . Ara, á la fi, 'ls que 'ls han vistos se dolen de que se 'n vajan. Sempre passa lo mateix.

Successivament representá la Tina las següents obras:

Dora, de Sardou. Un drama de intriga, de pura combinació escénica, que vint y cinch anys enrera feya furor. Sols el talent de una gran actriu, com es la di Lorenzo, pot avuy sostenirlo y ferlo agradable. ¡Es tan dúctil! ¡Li son tan fácils tots els géneros escénichs!

Gran aconceixement la interpretació de *Romeo y Giulietta*, una de las obras més difícils de Shakespeare, y la proba es lo poch que 's representa. La Tina ja no es una nena, y no obstant se transforma en una figura ideal, desde l'acte primer, per anar adquirint intensitat, sobre tot en l'escena d'amor, fins arribar á l'emoció trágica al final de l'obra que conmoqué fundament al públich.

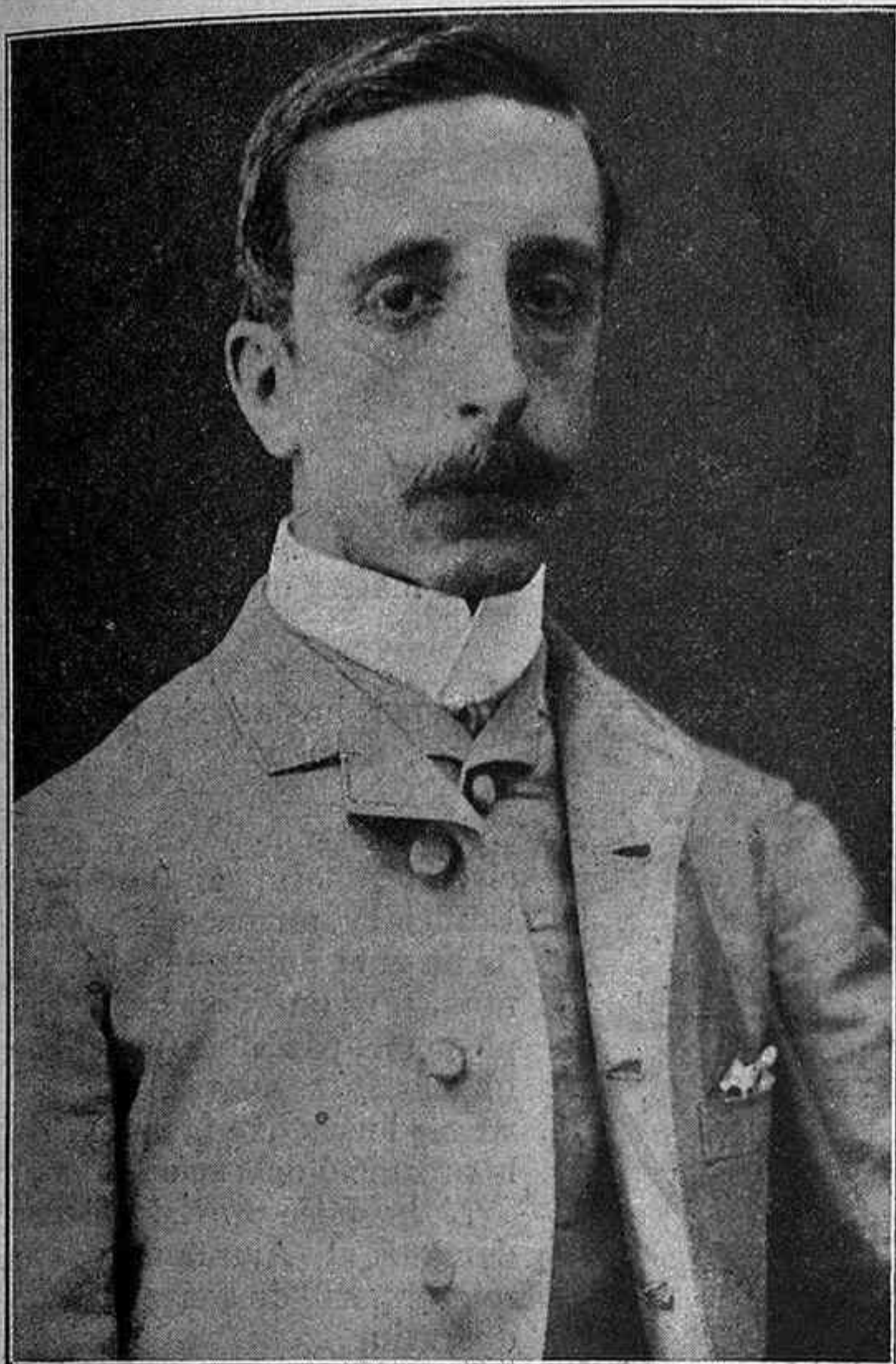
La secundaren admirablement els restants artistas, en especial el Sr. Carini (*Romeo*), apassionat y briós, y sempre dintre del personatge.

Y 'l primorós treball dels artistas adquirí major relleu gracias al excelent decorat y á la rica y vistosa indumentaria de una propietat tan intaxable, que talment semblava copiada de quadros d'època.

Seguidament se posá en escena *Magda*, qu' es sens disputa una de las més potents creacions de l'aventatjada actriu. Se dirá tal volta que no cuida gayre de donar al tipo color germánich; pero, en cambi, al apropiarse'l ab una compenetració sorprenent, ne fa un tipo humaníssim, tot de una pessa, ab espléndida riquesa de matissos y ab un esclat tal de passió y de sentiment que penetra fins á lo més fondo del ánima del espectador. ¡Oh, la gran Tina! Duptém que ningú l'haja igualada encare en aquesta obra. L'acte segon, especialment, fou una maravella.

¡Y quín conjunt més encaixat, més plé de veritat, més exhuberant de vida!.. Ja pot la companyia passejar pel món aquesta obra, ab la seguretat de fer cop per tot arreu.

ELS QUE SE 'N VAN

PERE COLL

Escriptor barceloní

Morí a París el dia 9 d' aquest mes.

ració estava despert y alerta. Eran molts els que ansiaven paragonarla ab altres actrius predecesoras sevas que tant s' han distingit en aquesta obra.

Pero la Tina, com té per costum, ne fa una creació original, personal, ben seva, y l'encís que produheix desbarata als aficionats á comparar. La seva Zazá es briosa, intensa, de gran relleu: com si un vidre de multiplicar s' interposés entre l' espectador y l' escenari. Pero 'l tipo s' aguanta sempre dintre de aquella tónica, ostentant una riquesa inagotable de matisos, primors y esclats de vida.

¡Y que seductora está en l' acte primer!.. Y en lo restant de l' obra, ab quina forsa s' imposa gracias á son domini complert del art, á sas facultats extraordinarias y al efecte de una emoció comunicativa!

El teatro plé á vessar. No en vá 's donava la darrera funció. El públich de Barcelona ja fa molt temps que procedeix aixís: sols quan els artistes notables se disposan á anarse'n es quan acut á admirarlos y aclamarlos.

L' ovació que tingueren sigué colossal... Pero ¿no hauría volgut més que tot aquell entusiasme calurós tan legítim y just s' hagués anat repartint entre las distintas funcions de una temporada, que sí de alguna cosa ha pecat, ha sigut de curta?..

S' hauría de buscar la manera de que 'ls grans artistes que 'ns dispensan l' honor de visitarnos, comensessin per la funció de despedida.

EN ELS DEMÉS TEATROS

Al *Circo Barcelonés*, el tenor Morera, s' ha fet aplaudir molt cantant *La Favorita*.

.. També al *Tivoli* tenen el seu tenor, que 's diu Rosal y canta molt bé *La Tempestad*.

.. Al *Cómich* han sigut molt ben rebuts un entremés dels germans Álvarez Quintero, *Morritos* y una xistosa sarsueleta titulada: *La casa de la juerga*.

N. N. N.

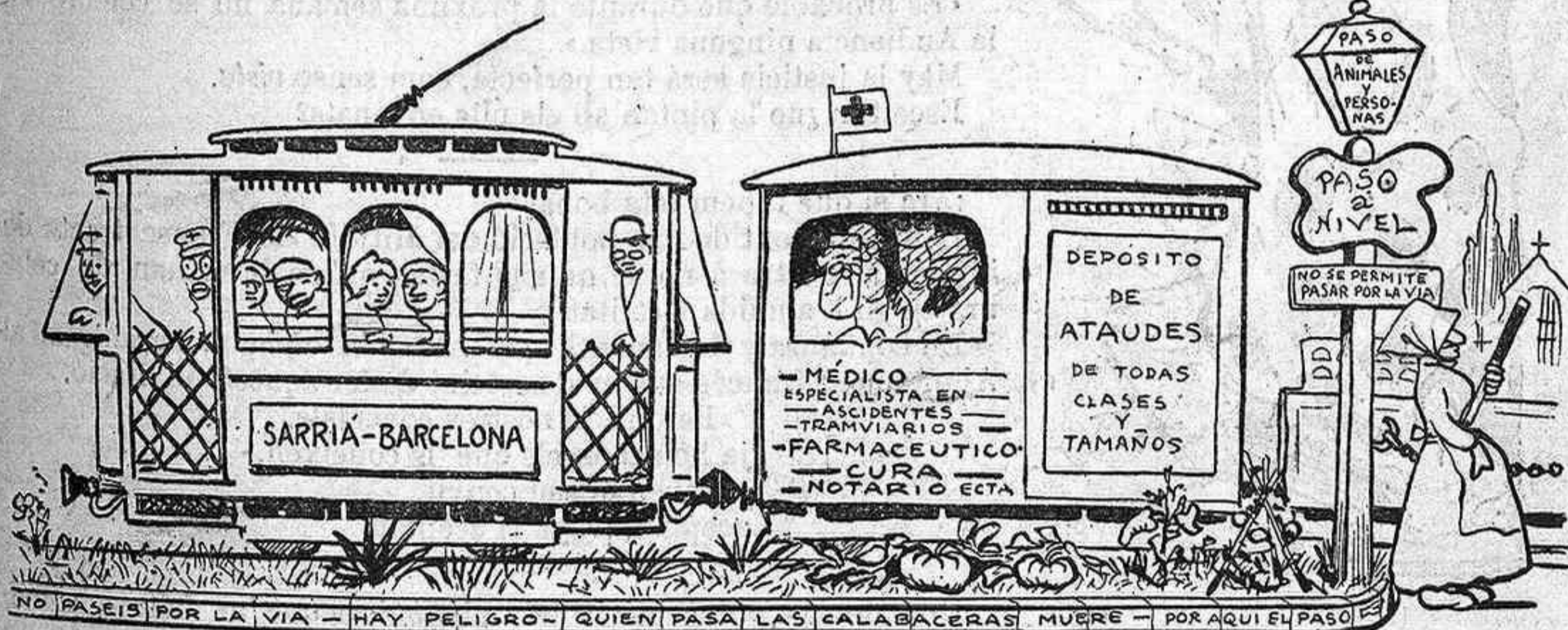

Naturalment que no está gens bé que la ciutat haja de proporcionar locals, encare que sigui ab caràcter provisional, á la nova policia.

Aquest cos l' ha creat el govern sense consultar per res á Barcelona... y per cert que respecte á molts dels individuos que 'l componen se 'n diuen unas cosassas... que, vaja, es millor no reproduhirlas.

Pero encare que 'l personal sigüés tot ell confor-

UNA VOLTA ACABADAS LAS OBRAS DE REFORMA...

Aixís diu que quedarà el carril de Sarrià.

SOBRE GUSTOS NO HI HA RES ESCRIT

Qui compra la farigola
y ab ella el garbo lluheix.

me: ¿no es el govern qui l' ha creat? Donchs que sigui 'l govern mateix qui se l' arregli.

* *

Si per hostatjarlo li faltan locals, es ben bé per culpa seva.

¡No 'n tenia pocs d' edificis, el govern, á Barcelonal Edificis y terrenos. Y tots se 'ls ha anat pulint pera fer diners. ¿Per qué, donchs, no emplear una part dels fondos que ha tret de las ventas, en adquirir els locals que fa necessaria la prestació dels seus serveys?

L' hostatje provisional que demana al Ajuntament ofereix el perill de convertirse en definitiu.

Y aixó no pot ser.

* *

Pero no s' apuri el govern. Nosaltres hem trobat una bona solució.

¿No diuhen, que, ab motiu del nomenclament de la nova policia, el Duch de Bivona está tan cremat que fins pensa presentar la dimissió?

Donchs no té més que presentarla y queda resolt el conflicte, instalant als nous polissons en el local qu' ell desocupi.

La cosa podria realisarse ab suma facilitat. Bastaria cambiar el rétol que figura en la portalada, qu' en lloch de dir: «Gobierno de la Provincia» digués: «Casa cuartel de la policia.»

Ja veuhen si es senzill. ¡Tan fácil sigués aixecar la suspensió de las garantías constitucionals!...

Llegeixo:

«Es probable que durante la próxima semana no se celebre en la Audiencia ninguna vista.»

May la justicia será tan perfecta, com sense vista.

Escoltin: ¿no la pintan ab els ulls envenats?

¡Ara si que l' hem feta bona!

L' Ajuntament de una població del Mitjdía de Fransa tracta de invitar al nostre á no sé quinas festas qu' en breu han de celebrarse en l' aludida localitat.

En confiança y demanantli que no se 'n ofengui, agrahirém al Ajuntament francés que 'n desisteixi de fer aquesta invitació.

Perque 'ls nostres concejals, ja ho saben els que 'ls coneixen, si reben el seu convit, aceptan, ¡vaya si aceptan!

Una de las pocas celebratats pianísticas que 'ns faltava conèixer als barcelonins, es el famós Pederewski. Deu fer cosa de un any que s' anunciá la seva vinguda á Barcelona; pero l' hagué de suspendre per causa de malaltia. Poch temps després se digué que

Ó CADA HÚ PER ALLÁ HONT LAS ENFILA

's retirava de la seva carrera de concertista. Y ja desconfiavam de sentirlo.

Mes á la fi s'anuncia que vindrá y fins s'ha senyalat la fetxa de la seva visita: els 7 y 9 del pròxim mes de maig. Lloch del aconxeixement: el teatro Principal.

Son molts els filarmònichs que ja comensan á posarse la má á las orellas per' acostumarshi y no perdre nota.

Ens ha sorprés dolorosamente la noticia de la mort de nostre bon amich D. Pere Coll Rataflutis, ocorreguda á París, ahont feya temps residía. Un *antrax* maligne l'ha portat rapidament á la sepultura.

A Barcelona era 'l Sr. Coll un home popular, tant que podia considerarse'l com el cónsul dels barcelonins en la capital de Fransa. Eran ben poch els nostres paisans que visitavan aquella capital sense veure's ab ell. Y molts, sense anarhi, sabían que bastava escriure á n'en Coll, per obtenir puntualment y ab gran diligencia tot quant desitjessin, en quant á informes y referencias.

Pochs homes se trobarán tan servicials y amables, y poch també que coneguessin com ell París en la especialitat de las relaciones, concordancias y gustos de aquella gran ciutat ab Barcelona.

Feya alguns anys que 'l Sr. Coll enviava correspondencias á *La Veu de Catalunya*, escritas ab notable facilitat d'estil, y molt nutridas de datos y noticias interessants, sobre tot pera 'ls barcelonins y catalans en general... que aquesta era la seva habilitat: viure al extranger y conviure al mateix temps y sempre ab la gent de aquí.

Un amich menos y dels que 's feyan estimar. Descansi en paul

Una observació al Sr. Administrador de Correus, eco de lo que diuen bastants vehins.

Pensament laudable ha sigut l'establiment de las estafetas-sucursals que desde fa poch temps posseheixen alguns barris; pero hi ha que advertir que tal com avuy funcionan, la seva utilitat es poch menos que nula.

Perqué ¿qué 'n treurá un vehí que va depressa de tirar á quarts de deu una carta verbigracia al bussó de la estafeta del carrer de Casanovas, si la carta dorm allí tota la nit y fins l'endemá no es recullida?

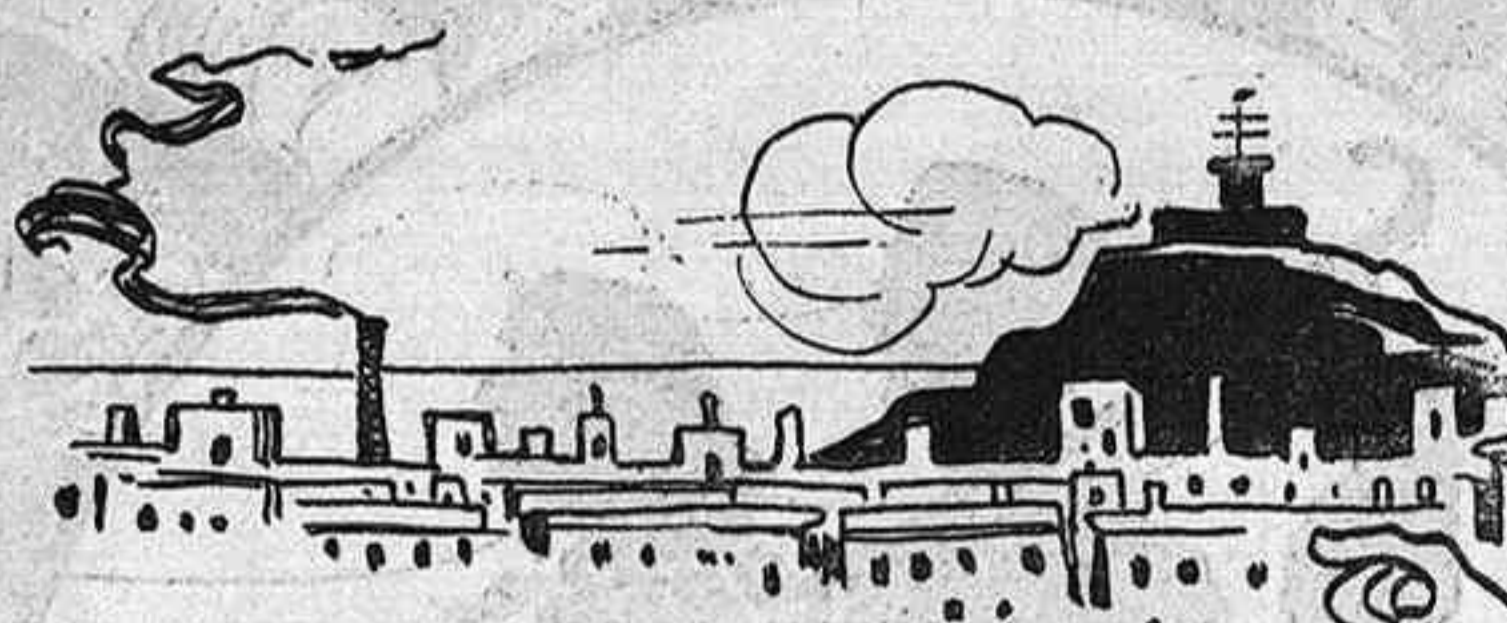
¿No podria el Sr. Administrador disposar que aquests bussóns-sucursals fossin d'*alcance*, de manera que poch avans de la sortida dels primers correus del matí se passés diariament á recullir la correspondencia en ells depositada?

Es aquesta una mida que 'l públich rebría ab verdadera satisfacció.

Qui prefereix aná á fora per cullirsela ell mateix.

NOTAS CÓMICAS

EL XERRACH DEL MEU CARRER

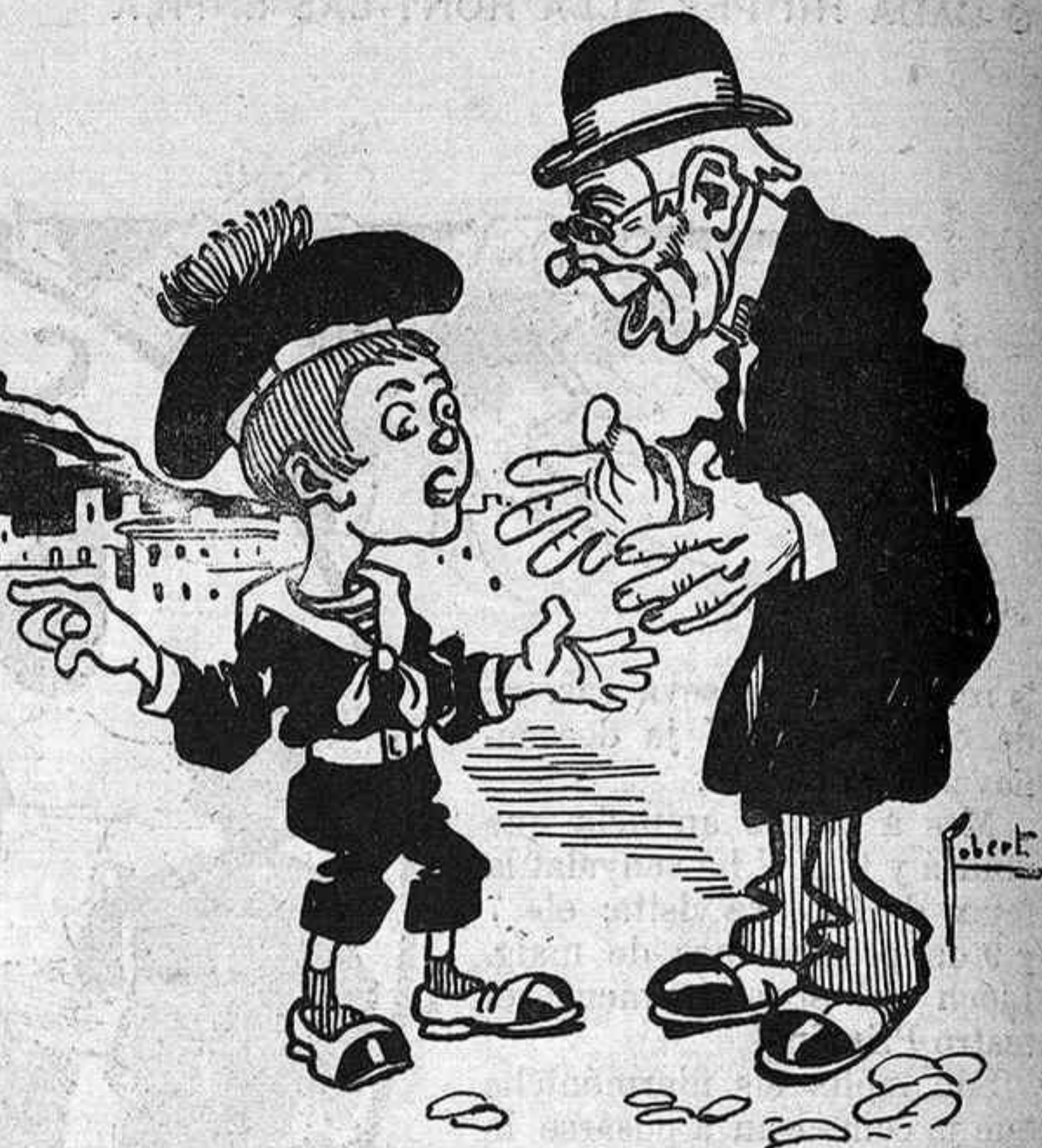
Al carré hont visch, també hi viu
una endiablada vehina
que mou ella més soroll
que ab un xerrach un belitre.

Sab els tráfechs y embolichs
de totas las inquilinas
qu' en el estret carreró
de la nostra casa habitan.

Si per mostra un botó *embasta*,
vaig á explicar la palica
qu' he sentit aquest matí
ab una seva vehina:

—«Hola, senyora Assumpció,
fa temps no l' havia vista.
¿Com ho passa? ¿Bé? Ho celebro.
Jo no estich gayre tranquila,
y per mí ho deu fer el temps
que crech que s' ha tornat ximple:
tan aviat fa fret... calor...
neva... vent... sol... ó plovisca,
y jo 'l sento molt el temps
quan els ulls de poll me fiblan.
¿També diu que 'l sent vosté?..
¡Ah, li fan mal las jenivas!
Donchs no es el temps. El forner
es que 'l pá li falsifica.
¿Qué com s' ho arregla? Es senzill:
á una saca de farina
de tercera ell hi barreja
mitja lliura de cals viva;
la pasta y 'n surt un pá blanch
que tothom s' hi encaterina;
fa pagá 'l pá de primera
y es de tercera ó de quinta,
y está clá, escalda la boca
aquest pá que 's sofistica.
¿Qué diu, per qué 'ls regidors
no 'ls persegueixen? ¡Ay filla!
si vol esperar que ho fassin
estará ben divertida
y perque no 's cansi gayre
assentis á una cadira.

¡Tots plegats, vaya una gent
per la casa de la vila!..
Ara que hi penso, he deixat
al pis l' olla que bullía
y encare hi tinch de tirar
el tendrúm y la gallina!
Mes ja 's courá al cap y al ff
ara ray que fa més día...
¿Se 'n vá? Donchs jo també vaig
cap aquí á la droguería.
Quasi no puch caminar.
Des que vaig tenir la *gripia*
tots els ossos me fan mal;
me va deixar mitj tulida.
Ja sab, senyora Assumpció,
que, si en res jo puch servir-la,
carrer tal, número qual,
pis segón, sota 'l dentista,

—Escolti, avi, ¿per qué tiran quan se mor' un general?
—Per veure si sent las canonadas, y si no las sent, l'
enterran.

—¿Qué te 'n sembla? Volían abolirnos per medi del
descans dominical.. y ara, té; no 'ns deixan descansar
ni al dematí, ni á la tarde y aviat ni al vespre.

fins els gossos del carrer
coneixen á la *Traficas*,
Disposi en tot y per tot.
Vaja, donchs; bon día tinga.»

No cal que vagin als fassos
si tenen una vehina
com aquesta: es un xerrach
que no para en tot el día.

FÉLIX CANA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

*Nova edició
de luxe, en octau,
ab profusió
de
grabats*

SINGLOTS POÉTICHS

Colecció

de

totas las obras

festivas

escritas en catalá

PER

SERAFÍ PITARRA

Nova edició

á

2 ralets

24

OBRAS

á

2 ralets

cada una

Acaban de sortir els Singlots 23 y 24

Singlot
23

LOS HÉROES Y LAS GRANDESAS

Singlot
24

¡LA MORT DE LA PALOMA!

La colecció complerta 's compón dels Singlots següents:

1. La Butifarra de la llibertat. 2. La Esquilla de la Torratxa. 3. Lo Cantador. 4. Lo castell dels tres dragóns. 5. ¡Cosas del oncle! 6. Ous del día. 7. Las píldoras de Holloway. 8. Si us plau per forsa. 9. Un mercat de Calaf. 10. Un barret de riallas. 11. La venjansa de la Tana. 12. La Vaquera de la piga rossa.	13. Las carabassas de Monroig. 14. En Joan Doneta. 15. Lo punt de las donas. 16. L' últim Trençalós. 17. L' Africana, parodia d' aquesta magnífica ópera. 18. Gra y Palla, colecció de poesías. 19. Lo Boig de las campanillas. 20. Il Profeta, parodia d' aquesta magnífica ópera. 21. Faust, parodia d' aquesta magnífica ópera. 22. Liceistas y cruzados. 23. Los Héroe y las grandesas. 24. ¡La Mort de la Paloma!

ÚLTIMAS PUBLICACIONES

<i>B. Pérez Galdós.</i> —La vuelta al mundo en la Numancia.	Ptas. 2
<i>Julio Verne.</i> —El faro del fin del mundo (2 cuadernos).	» 2
<i>Angel Guimerá.</i> —L' Eloy.	» 2

LLIBRES POPULARS

**ODAS SERENAS
Y
NOVAS BALADAS**
PER **APELES MESTRES**
Preu UNA pesseta

Obra nueva

BARCELONA SUCIA
REGISTRO DE HIGIENE
POR EL
Dr. Guillermo López
Ptas. 1

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LAS CAMELLAS

¡Per molts anys el poble puga
disfrutar semblant diadal

Compatricis, ¡bona anyada,
pau, salut y inmensos guanys!

Joseph Anselm Clavé.